

İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Seviyelerinin Farklı Boşluk Tamamlama Testleri ile Belirlenmesi¹

Determining the Fifth Graders' Reading Levels by Using the Different Cloze Tests

Gökhan UYANIK

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı,
gokhanuyanik@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin okuma seviyesini belirlemek amacıyla kullanılacak en uygun boşluk tamamlama testini saptayabilmektir. Aynı ayrı her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testleriyle okuma seviyesinin belirlenmesi de bu araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır. Araştırma, tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini, Ankara ili Yenimahalle ilçesinden amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen 6 ilköğretim okulundaki toplam 365 5. Sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Verileri toplamak için 2010-2011 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde MEB yayınevini ilköğretim 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki 3 farklı bilgi verici metnin ayrı ayrı her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimelerinin silindiği ve toplamda 50 boşluğun yer aldığı boşluk tamamlama testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, belirlenen okuma seviyelerine göre her üç boşluk tamamlama testinde de öğrencilerin yarısından fazlasının endişe düzeyinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Boşluk tamamlama testi, Okuma, Okuma seviyesi.

ABSTRACT

The purpose of this study is to recognize the appropriate cloze test that can be used to determine the 5th graders' reading levels. Sub-problems are this study to determining the reading levels, separately every sixth, seventh and eight word was deleted cloze tests. The survey method was used in this study. The sample of the study is consist of purposefully selected 365 5th grade students from 6 primary schools in the district of Yenimahalle in Ankara. In order to collect data, in 2010-2011 academic year, suitable expository texts were selected from 5th grade Turkish textbooks published by the ministry of national education, separately every sixth, seventh, and

¹Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı'nda 2011 yılında kabul görmüş, Yrd. Doç. Dr. Mustafa ULUSOY danışmanlığında hazırlanan "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Boşluk Tamamlama Tekniğiyle Belirlenen Okuma Seviyeleri İle Okuduğunu Anlama Düzeylerinin Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tez çalışmasına dayandırılmıştır.

every eighth word was deleted and a total of 50 spaces in the cloze tests were used. Results revealed that, in each of the three cloze tests, more than half of the students were at the frustrational level.

Keywords: Cloze test, Reading, Reading level.

GİRİŞ

Öğrencilerin farklı kaynaklara ulaşarak, yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmalarını sağlayan okuma becerisi, araştırma, öğrenme, yorumlama, tartışma ve eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci içine almaktadır. Okuma etkinliği, yazıdaki duygu ve düşüncelerin kavranması, çözümlenmesi ve değerlendirilmesi gibi fizyolojik, zihinsel ve aynı zamanda ruhsal yönleri de bulunan bir süreçtir. “Okuma sürecinde yazılar zihinsel kavramlara çevirmekte, anlamlandırılmakta ve beyinde yapılandırılmaktadır” (Güneş, 2007, s. 117). “Okuma, yalnızca öğrencilerin değil, herkesin geniş bir bilgi evrenine açılması, düşünce ve duyarlılığını geliştirmesi, toplumla sağlıklı bir iletişime geçmesi için başvurması gereken etkili bir öğrenme aracıdır” (Sever, 2004, s. 14). İçinde bulunduğumuz bilgi toplumunda okuma, bizlere çok değişik şekillerde sunulan bilgiler arasından bilinçli bir seçim yapabilmek anlamına gelmektedir. Bu yüzden, okuma çalışma alanının en önemli amaçları arasında, çocukları bağımsız birer okuyucu olarak yetiştirmek, hem basılı hem de diğer araçları kendi başına kullanabilme yetisi kazandırmak yer almaktadır. Bu sebeple, okuma eğitimi ilköğretimin ilk yılından itibaren başlanılmaktadır. Okumanın, bireylerin gelişimindeki önemli noktalarından biri de vazgeçilemez bir eğitim aracı olmasıdır. Bilgi edinmek için başvurulacak öncelikli kaynakların kitaplar olmasından dolayı okuma, eğitimde her dersin en önemli araçlarından biridir, dolayısıyla okuma becerisi gelişmemiş öğrencilerin başarılı olması da beklenemez. Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz’a (2008) göre okula başlayan çocukların büyük bir kısmı, okumaya karşı bir beklenti geliştirmişlerken, bazıları kültürün bu türüne yabancı kalmışlardır. Günümüzde çocukların başta görsel ve işitsel olmak üzere elektronik araçlara rahatlıkla ulaşabilme imkânları bulunmaktadır. Fakat bu çocukların, hayatın her alanında etkileşimde bulunacakları ve aynı zamanda bir deneyim alanı da olan okumaya karşı güdülenmeleri

ve okuma kitapları ile erken yaşlardan itibaren tanıştırmaları gerekmektedir. Bu konuda Yıldız ve diğerleri (2008), önceden okuma kitaplarını zaten tanımış ve okumaya karşı güdülenmiş olan çocukların mevcut motivasyonunu koruyabilmek ve diğerlerini de motive edebilmek için, uygun okuma ortamlarının sağlanması gerektiğini belirtmektedirler.

Okuma

“Okuma, insanın yeni kelimeler öğrenerek, anlayışlar kazanarak, hayaller oluşturarak, yaratıcılığını geliştirerek ufku genişletir ve derinleştirir” (Akyol, 2008, s. 29). Akyol’a (2007, s. 1) göre okuma; “ön bilgilerin kullanıldığı, yazar ve okuyucu arasındaki etkili iletişime dayalı, uygun bir yöntem ve amaç doğrultusunda, düzenli bir ortamda gerçekleştirilen anlam kurma sürecidir.” Güneş’e (2007, s. 117) göre okuma, “görme, algılama, seslendirme, anlama, beyinde yapılandırma gibi göz, ses ve beynin çeşitli işlevlerinden oluşan karmaşık bir süreçtir.” Harris ve Sipay’e (1990, s. 10) göre okuma, “yazı dilinin anlamlı olarak yorumlanmasıdır.” Okumanın duyuşsal yönünü de vurgulayarak Ülper (2010, s. 3) okumayı, “yazılı metnin üretildiği dilin anlamsal ve dil bilgisel özelliklerini tanıyan bireylerin, belirli amaçlar doğrultusunda, hızlı bir biçimde kod çözerek ve birtakım stratejiler kullanarak gerçekleştirdikleri, duyuşsal yönü de olan yinelemeli bir anlamlandırma süreci” olarak tanımlamıştır. Okumayı, “kelime ve cümleleri görmek, bunlardan hareketle paragraf ve metni anlamak” olarak tanımlayan Sever (2004, s. 14), bir başka ifadeyle parçayı seslendirmenin ötesinde, düşünmeyi gerektiren bir etkinlik olarak da açıklamaktadır.

Okuma becerisi çocuğa ilköğretimin ilk yılından itibaren öğretilmekte ve her geçen yıl da bu becerinin geliştirilmesi sağlanmaktadır. Okuma öğretimiyle birlikte öğrencilerden beklenen, bağımsız birer okuyucu olarak, okuduklarını en iyi şekilde anlayan, eleştirel düşünerek ve okuma sırasında anlamalarını kontrol ederek okuyabilmelerini sağlamaktır. Bireyin okuma becerilerinin gelişmesinde içinde bulunduğu çevresel şartların önemi büyüktür. Akademik yönden ileri düzeyde bulunan bir çevrede yetişen bireylerle akademik yönden düşük düzeydeki çevrelerde yetişen bireylerin okuma becerilerinin aynı seviyede olması beklenemez. Okuma sürecinde, bireysel ve çevresel

farklılıklardan dolayı bütün insanlar okumadan aynı hazzı alamaz ve okumayla ilgili aynı becerileri geliştiremezler. Her sosyo-ekonomik düzeydeki bölgelerde öğrenciler farklı yaşantılar, farklı ön bilgiler ve farklı okuma seviyelerine sahip olabilirler. Bazı öğrenciler ortalama okuma seviyesinin üstünde, bazıları da altındadırlar (Ulusoy, 2009, s. 106). Benzer şekilde, metinlerin de güçlük düzeyleri farklıdır. Bazı metinler öğrenciler tarafından kolayca okunabilirken, bazılarının okunması zordur. “Metinlerin güçlük düzeyleri ile öğrencilerin okuma yetenekleri arasında doğru bir uyumun bulunması, okunulan metinlerin öğrenciler tarafından daha kolay kavranılmasını sağlayacağı için çok önemlidir” (Ulusoy, 2009, s. 106).

Fry’a (1996) göre, aşağıda sıralanan maddeler gerçekleşirse öğrencilerin okuma seviyeleri ile metinlerin güçlük düzeyleri arasında bir uyumun olduğu söylenebilir:

1. “Öğrenci okuma deneyiminden hoşlanırsa,
2. Öğrenci verilen bütün metni okumaya devam ederse,
3. Öğrenci öğrendiklerini ve okuma ödevini sınıfta tartışırsa, ödevine dayalı soruları cevaplarsa, okuma ödevini kendi kelimeleri ile özetlerse ve öğrenilen bilgiyi diğer bilgiler veya alanlarla ilişkilendirirse” (s. 40).

“Öğrencilerin okuma seviyelerini ve metinlerin güçlük düzeyini belirlemede okunabilirlik formülleri kullanılmaktadır. Okunabilirlik formülleri, boşluk tamamlama tekniği (cloze technique), kontrol listeleri, nitel araştırma yöntemleri ve öğrenci seviyeleri dikkate alınarak sınıflandırılmış kitaplar, öğrenci ve kitaplar arasındaki uyumu belirlemede kullanılabilir” (Ulusoy, 2009, s. 107).

Boşluk Tamamlama Tekniği (Cloze Technique)

Boşluk tamamlama tekniği, okuma seviyesini belirlemede ve okunabilirliği ölçmede kullanılmak amacıyla 1953 yılında Wilson Taylor tarafından ortaya çıkarılmıştır. Bu teknik, Gestalt kavramı olan ‘zihnin tamamlanmamış kelimeleri, şekilleri ve düşünceleri tamamlama yeteneği’ üzerine kuruludur. Taylor (1953), boşluk tamamlama tekniğini okunabilirliği ölçmek için geliştirmiş ve bu testten elde edilen puanların öğrencilerin okuma seviyesini *bağımsız, öğretim ve endişe* düzeylerinde belirleyebileceğini ifade

etmiştir. Mariotti ve Homan (2001), boşluk tamamlama tekniğinin yazılı materyalin okunabilirliğini, bireyin belirli bir metin üzerindeki okuma düzeyini, bireyin özel bir alan veya konu üzerindeki kelime bilgisini, bireyin dil yeteneğini ve genel anlama düzeyini belirlemede kullanılabileceğini belirtmiştir. Boşluk tamamlama tekniği, okuyucunun becerisi oranında metinden çıkarılan kelimeyi doldurma yetisine sahip olmayı temele alır. Bu teknik, materyallerle okuyucular arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla iki şekilde kullanılabilir. “Birincisi, boşluk tamamlama testi öğrencinin okuduğunu anlama düzeyini ya da okuma seviyesini belirleyebilir. İkincisi, okuma materyallerinin anlaşılabilirliği ya da zorluk düzeyini belirlemede kullanılabilir. Bu da eğitimcilerle sınıflarında kullanacakları ders materyallerini seçmede bilgi verir” (Loewe, 1983, s. 6).

“Okunabilirlik formülleri Türkçe’ de güvenilir sonuçlar vermezken, boşluk tamamlama tekniği araştırmacılara, öğrencilerin okuma düzeyleri ve metinlerin güçlük düzeyleri üzerinde daha detaylı bilgiler verdiği için bu teknik, öğrencilerin seçilen metinler üzerinde nasıl performans göstereceklerini belirlemede kullanılabilir” (Ulusoy, 2009, s. 107). Boşluk tamamlama testlerini hazırlamak için öncelikle 250-500 kelimelik metinler seçilir ve satırlar arasında çift boşluk olacak şekilde kelime işlemciler kullanılarak yazılır. Metindeki ilk ve son cümleler aynen yazılır. İlk cümleden sonraki her beşinci kelime silinir, eğer beşinci kelime özel isim ise o kelime atlanır ve bir sonraki kelime silinir. Kelimeler toplamda 50 boşluğa ulaşmaya kadar silinir. Testi uygulayanlar doğru olarak yazılan boşlukları belirler ve onları iki ile çarparlar. Sadece silinen kelime ile birebir aynı olan cevaplar doğru olarak kabul edilir (Ulusoy, 2006, s. 11). Rankin ve Culhane’e (1969) göre testten elde edilen %60 ve üzeri puanlar bağımsız (independent), % 40-59 arasındaki puanlar öğretim (instructional) ve % 40’ın altındaki puanlar endişe (frustrational) düzeyinde okuma olarak değerlendirilmiştir. “Araştırmacılar arasında bu puanlama kriterleri farklılık gösterse de genel olarak %40-59 arasındaki puanların öğretim düzeyinde okuma olarak değerlendirildiği görülmektedir (Arreola, 1979; Beil, 1977; Belloni ve Jongsma, 1978; Estes ve Vaughn, 1978; Pennock, 1973, Akt. Sellars,

1987, s. 40). Bu araştırmacılara göre, %40'ın altındaki puanlar endişe okuma düzeyi ve %60'ın üzerindeki puanlar ise bağımsız okuma düzeyi anlamına gelmektedir.

Mariotti ve Homan, (2001), Ruddell, Vacca ve Vacca, (2005) boşluk tamamlama tekniğinin bu avantajlarına rağmen büyük bir dezavantajının da olduğunu belirtmektedirler. Öğrencilerin genelde testi güçlüğünden dolayı cevaplamaktan hoşlanmadıklarını, testi uygulayanların asıl testten önce öğrencilerle beş veya on arası pratik cümleler üzerinde denemeler yapmaları gerektiğini ve testin öğrenciler üzerinde ilk kez uygulandığında geçerli puanlar elde edileceğinin beklenmemesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Taylor (1956) ve Klare (1974-1975), boşluk tamamlama tekniğinin İngilizce dışındaki birçok dilde de okuma seviyesini belirlemede ve okunabilirliği ölçmede kullanılabileceğini ve boşluk tamamlama tekniğinde kullanılacak testlerin, dil ile ilgili değişkenleri dikkate almaması nedeniyle özellikle bu amaç için uyarlanabileceğini belirtmişlerdir. İlgili literatür boşluk tamamlama tekniğinin Korece'de (Taylor ve Lee, 1954, Akt. Ulusoy, 2009, s. 109), Fransızca'da (De Landsheere,1963, Akt. Ulusoy, 2009, s. 109) Vietnamca'da (Klare, Simaiko ve Stolurow, 1972), Tay dilinde (Oller, Bowen, Dien ve Mason, 1972), Arapça'da (Abanami, 1982) ve Japonca'da da (Shiba, 1957, Akt. Ulusoy, 2009, s. 109) kullanıldığını göstermektedir.

İlgili literatürde, boşluk tamamlama tekniğinin dillerden bağımsız olduğu ve İngilizce dışındaki dillerde de kullanılabileceği ile ilgili sonuçlardan hareketle bu araştırmada, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuma seviyelerinin farklı boşluk tamamlama testleriyle belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu sayede, ilköğretim 5. sınıf düzeyinde öğrencilerin okuma seviyesini belirlemek amacıyla kullanılabilecek en uygun boşluk tamamlama testinin elde edileceği düşünülmüştür. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

İlköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin;

1. Her altıncı kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle belirlenen okuma seviyeleri nasıldır?

2. Her yedinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle belirlenen okuma seviyeleri nasıldır?
3. Her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle belirlenen okuma seviyeleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama (survey) modelindedir. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2006, s. 77). Öğrencilerin okuma seviyelerini belirlemek amacıyla boşluk tamamlama testleri kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Ankara ili Yenimahalle ilçesinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 5.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Yenimahalle ilçesinden, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir olması bakımından seçilen 6 ilköğretim okulundaki toplam 417 5.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Ancak, yapılan uygulamaların ardından 52 öğrenciden toplanan verilerin geçersiz sayılması nedeniyle örnekleme toplam 365 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya veri toplamak amacıyla, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında MEB yayınevini 5.sınıf Türkçe ders kitabından, 250-500 kelime sayısı kriterine uygun ve ders dönemi içerisinde öğrenciler tarafından henüz okunmamış olan bilgi verici metinlerden; ‘Kanatlı Bal Kutusu’, ‘Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant’ ve ‘Uzayda Yaşam’ adlı metinler seçilmiştir. Seçilen bu metinlerden ‘Kanatlı Bal Kutusu’ adlı metnin her altıncı kelimesinin silindiği ve toplam 50 boşluğun yer aldığı boşluk tamamlama testi, ‘Dört Mevsimde Dört Güzellik: Abant’ isimli metnin her yedinci

kelimesinin silindiği ve toplam 50 boşluğun yer aldığı boşluk tamamlama testi ve ‘Uzayda Yaşam’ adlı metnin her sekizinci kelimesinin silindiği ve toplam 50 boşluğun yer aldığı boşluk tamamlama testi öğrencilerin okuma seviyelerini belirlemek için kullanılmıştır. Her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testi örnekleri Şekil 1, Şekil 2 ve Şekil 3’te görülmektedir.

Hiç, bir günde on milyon tane çiçeği ziyaret ettiniz mi? Sofralarımızın tatlı gıdası balı üreten _____(1), bizim için imkânsız olan bu _____ (2) yapabiliyor. Hem de güzel bir _____ (3) ve dayanışma ile. Çiçek çiçek _____ (4) bal özü toplayan arılar, topladıkları _____ (5) özünü bala çevirip depoluyorlar.

Şekil 1. Her Altıncı Kelimenin Silindiği Boşluk Tamamlama Testi

Etrafı çeşitli ağaçlarla kaplı olan Abant Gölü, Bolu ilimizin güney batısında, Abant Deresi vadisindedir. Çevresindeki çam ormanları, çiçek ve yemyeşil _____ (1) örtüsüyle eşsiz güzelliklerin bulunduğu bir tatlı _____ (2) gölüdür. Tertemiz havası ve doğal güzelliğiyle _____ (3) kentlerin karmaşasından alabildiğine uzak, gönlünüzce soluklanabileceğiniz _____ (4) tatil merkezi.

Şekil 2. Her Yedinci Kelimenin Silindiği Boşluk Tamamlama Testi

Uzayda bulunmak hepimize çok çekici gelir. Belgesellerde, bir duvardan ötekine zıplayan, hiç zorlanmadan _____ (1) akrobatik hareketler yapan astronotlara imreniriz. Bunların hepsi _____ (2) eğlenceli görünür. Aslında durum tam olarak düşündüğümüz _____ (3) değil. Bedenimiz yer çekimine uyum sağlamış durumda.

Şekil 3. Her Sekizinci Kelimenin Silindiği Boşluk Tamamlama Testi

Boşluk tamamlama testlerinin güvenilirliği Kuder-Richardson (K-R 20) formülü kullanılarak hesaplanmıştır. “K-R 20, aynı zamanda elde edilen test puanları arasındaki iç tutarlılığı incelemek amacıyla kullanılır” (Büyüköztürk, 2011, s. 170). Her altıncı kelimenin silindiği testin K-R 20 puanı .81, her yedinci kelimenin silindiği testin K-R 20 puanı .82 ve her sekizinci kelimenin silindiği testin K-R 20 puanı .87 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, öğrencilerin testlere verdikleri cevapların tutarlı olduğunu göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacıyla her sınıfta 60 dakikalık zaman dilimleri kullanılmıştır. Uygulama yapmak için girilen her sınıfta, öncelikle, boşluk tamamlama testlerinin nasıl doldurulması gerektiği tahtada birkaç örnek cümle ile araştırmacı tarafından açıklanmıştır. Sonrasında, 50 boşluktan oluşan her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği 3 farklı boşluk tamamlama testi, araştırmacının kendisi tarafından öğrencilere, sınıf mevcuduyla orantılı olacak şekilde rastlantısal olarak dağıtılmıştır. Örneğin uygulama yapmak için girilen sınıfın mevcudu 30 ise, her bir testten 10’ar tane dağıtılarak eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır. Boşluk tamamlama testleri öğrenciler tarafından doldurulduktan sonra araştırmacı tarafından tekrar toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Ayrı ayrı her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testlerinde; *Cloze Test Tekniğinin* bir gereği olarak, silinen her boşluğun yerine yazılması gereken kelimelerin yalnızca birebir aynuları doğru kabul edilmiş, eş anlamlıları veya boş bırakılanlar yanlış kabul edilmiştir. Okuma düzeyleri, boşluk tamamlama testlerinin analiz edilmesinde yaygın şekilde kullanılan Rankin ve Culhane’in (1969) kriterleri temel alınarak değerlendirilmiştir. Bu kriterlere göre öğrencilerin testten aldığı %60 ve daha yüksek puanlar, test olarak verilen metni öğrencilerin bir yetiştikten veya öğretmenden yardım almadan bağımsız bir şekilde kendi başlarına okuyabilecekleri anlamına gelir. %40-59 arasındaki puanlar öğrencilerin o metni okuyabilmek ve anlayabilmek için öğretime ve öğretmenlerinin yardımına

ihtiyacı olduğunu gösterir. Testten alınan %40'ın altındaki puanlar ise metinlerin öğrenciler için çok zor olduğuna ve metinlerin öğrencilerin okuma ve anlama düzeylerinin üzerinde olduğuna işaret eder. Toplam 50 boşluğun yer aldığı testlerde her bir boşluk 2 puan kabul edilmiş ve test 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Boşluk tamamlama testleriyle belirlenen okuma seviyeleri 0-39 puan (endişe düzeyi), 40-59 puan (öğretim düzeyi), 60 ve üzeri puanlar (bağımsız düzey) olmak üzere 3'e ayrıldığından, SPSS 16.0 istatistik paket programına sırasıyla 1, 2 ve 3 olarak kodlanmıştır. Bu şekilde öğrencilerin okuma seviyeleri belirlenmiş, belirlenen okuma seviyeleri frekans ve yüzde dağılımlarıyla nicel veriler halinde tablolatırılmıştır

BULGULAR ve YORUM

Birinci, ikinci ve üçüncü alt probleme ilişkin bulgular Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Üç Farklı Boşluk Tamamlama Testiyle Belirlenen Okuma Seviyeleri

	H6		H7		H8	
	f	%	f	%	f	%
Bağımsız Düzey	1	0,8	6	5,2	8	6,3
Öğretim Düzeyi	26	21,0	34	29,9	39	30,7
Endişe Düzeyi	97	78,2	74	64,9	80	63,0
Toplam	124	100	114	100	127	100

H6: Her altıncı kelimenin silindiği boşluk tamamlama testi

H7: Her yedinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testi

H8: Her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testi

Tablo 1'deki, her altıncı kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle (H6) belirlenen okuma seviyelerinin frekans ve yüzde dağılımına bakıldığında, Rankin ve Culhane'in (1969) kriterlerine göre öğrencilerin % 78,2'si endişe düzeyinde, % 21'i öğretim düzeyinde ve % 0,8'i de bağımsız okuma düzeyinde bulunmaktadır. Tablo 1'de frekans ve yüzde dağılımı olarak sunulan, her altıncı kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin yarısından fazlasının ($f = 97$) endişe

düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuca bakılarak bu testin, ilköğretim 5.sınıf düzeyindeki öğrenciler için zor olduğu söylenebilir.

Tablo 1’de verilen, her yedinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle (H7) belirlenen okuma seviyelerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımlarına bakıldığında, Rankin ve Culhane’in (1969) kriterlerine göre öğrencilerin % 64,9’u endişe düzeyinde, % 29,9’u öğretim ve % 5,2’si de bağımsız okuma düzeyindedir. Tablo 1’de frekans ve yüzde dağılımı olarak sunulan, her yedinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin yarısından fazlasının ($f = 74$) ilgili metni endişe düzeyinde okuduğu görülmektedir. Bu duruma bakılarak bu testin, İlköğretim 5.sınıf düzeyindeki öğrenciler için zor olduğu söylenebilir.

Tablo 1’de, her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle belirlenen okuma seviyelerinin frekans ve yüzde dağılımına bakıldığında, Rankin ve Culhane’in (1969) kriterlerine göre öğrencilerin % 63’ü endişe düzeyinde, % 30,7’si öğretim düzeyinde ve % 6,3’ü de bağımsız okuma düzeyinde bulunmaktadır. Tablo 1’de frekans ve yüzde dağılımı sunulan, her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testiyle elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin yarısından fazlasının ($f = 80$) endişe düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuca bakılarak bu testin, İlköğretim 5.sınıf düzeyindeki öğrenciler için zor olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada kullanılan her üç testle belirlenen okuma seviyelerine bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğretim ve endişe düzeylerinde yer aldığı görülmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin bu metinleri okuyabilmek ve anlayabilmek için bir yetişkinin veya öğretmenlerinin yardımına ihtiyaçları olduğunu göstermektedir. Ulusoy’un (2009) öğretim ve endişe düzeyinde okuyan öğrencilerin yüzdesinin fazla olması boşluk tamamlama metinlerinin öğrenciler için zor olduğunu gösterdiğini belirtmesinden hareketle bu araştırmada kullanılan ayrı ayrı her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testlerinin, ilköğretim 5.sınıf

düzeyindeki öğrenciler için zor olduğu söylenebilir. McKenna ve Robinson'un (1997) bağımsız, öğretim ve endişe düzeylerinde okuma ile ilgili açıklamalarını temele alarak, bağımsız okuma seviyesindeki öğrencilerin öğretmenlerinden herhangi bir yardım almadan metinleri kendi başlarına kolayca okuyup anlayabilecekleri söylenebilir. Ayrıca, öğretim düzeyindeki öğrenciler ancak öğretmenlerinden yardım alarak bu metinleri okuyup anlayabilecekken, endişe düzeyindeki öğrencilerin öğretmenlerinden yardım almaları halinde bile bu metinleri okuyup anlayabilmelerinde sorunlar yaşayabilecekleri söylenebilir.

Akyol (2007) boşluk tamamlama tekniğini, öğrencilerin anlama düzeyini belirlemede kullanılabilir bir yöntem olarak ele almıştır. *Cloze Test Tekniğinin* bir gereği olarak, boş bırakılan bölümlere yazılması gereken kelimelerin eş anlamlıları doğru cevap olarak kabul edilmemektedir. Bu tür durumların, araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliğini etkileme durumu göz ardı edilmemelidir. Literatüre bakıldığında, ülkemizde ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin okuma seviyelerini ölçmede boşluk tamamlama tekniği kullanılarak yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada kullanılan testlerin, elde edilen sonuçlar bakımından ilköğretim 5.sınıf düzeyindeki öğrenciler için zor olduğu söylenebilir. Ancak, bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında, okuma seviyesini belirlemek için kullanılan testlerdeki (H6, H7, H8) boşluk aralıkları arttıkça öğretim ve endişe düzeyinde okuyan öğrencilerin yüzdesi azalırken, bağımsız düzeyde okuyan öğrencilerin yüzdesinde artış gözlenmiştir. Elde edilen bu sonuç, boşluk aralıkları artırılarak oluşturulacak testlerin, İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin okuma seviyelerini belirlemede daha duyarlı sonuçlar verebileceği hakkında bir fikir verebilir. Bu anlamda, ileride yapılacak araştırmalarda, boşluk aralıkları artırılarak oluşturulacak testlerle ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuma seviyeleri belirlenebilir. Okuma seviyesini belirlemek amacıyla, her altıncı, her yedinci ve her sekizinci kelimenin silindiği boşluk tamamlama testlerinin ilköğretim ikinci kademe veya ortaöğretim düzeyinde kullanılması daha uygun olabilir. Bu araştırmada, ilköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitabından seçilen, 250-500 kelime sayısı kriterine uygun ve öğrenciler tarafından henüz okunmamış olan metinlerin ayrı ayrı her altıncı, her

yedinci ve her sekizinci kelimelerinin silindiği boşluk tamamlama testleriyle öğrencilerin okuma seviyeleri belirlenmiştir. İleride yapılacak yeni bir çalışmada, her dokuzuncu ve her onuncu kelimenin silindiği boşluk tamamlama testleriyle ilköğretim 5. sınıf öğrencilerin okuma seviyesi belirlenerek testlerin geçerlik ve güvenilirliğine bakılabilir.

KAYNAKLAR

- Abanami, A. A. (1982). *Readability analysis of the 11th and 12th grade earth science textbooks used in the public schools in Saudi Arabia* (Unpublished Doctoral Dissertation). The University of Houston, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir. (UMI No: 8229339)*.
- Akyol, H. (2007). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. (Yeni Programa Uygun 6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akyol, H. (2008). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Arreola, M. J. (1979). *The differential effects of synonymic and exact-word scoring of cloze test upon the identification of independent, instructional, and frustrational reading levels* (Unpublished Doctoral Dissertation). The Florida State University, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir. (UMI No: 8001084)*.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (13. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Fry, E. (1996). *Understanding the readability of content area texts*. In D. Lapp, J. Flood, N. Farnan (Eds.). *Content Area Reading and Learning: Instructional Strategies*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Harris, A. J., and Sipay, E. R. (1990). *How to increase reading ability*. (9th Ed.). New York: Longman.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (16. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Klare, G. R. (1974-1975). Assessing readability. *Reading Research Quarterly*, 10(1), 62-102.
- Klare, G. R., Simaiko, H. W., and Stolurow, L. M. (1972). The cloze procedure. A convenient readability test for training materials and translations. *International Review of Applied Psychology*, 21(2), 77-106.

- Loewe, E. E. (1983). *The effect of using cloze data for revising instructional materials*. (Unpublished Doctoral Dissertation). The Florida State University, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir*. (UMI No: 8404745).
- Mariotti, A. S., and Homan, S. P. (2001). *Linking reading assesment to intruction: An application worktext for elementary classroom teachers*. (3rd Ed.). Mahvah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- McKenna, M. C., and Robinson, R. D. (1997). *Teaching through text: A content literacy approach to content area reading*. (2nd Ed.). New York: Longman.
- Oller, J. W., Bowen, D. J., Dien, T. T., and Mason, V. W. (1972). Cloze tests in English, Thai, and Vietnamise: Native and non-native performance. *Language Learning*, 22(1), 1-13.
- Rankin, E. F., and Culhane, J. W. (1969). Comperable cloze and multiple-choice comprehension test scores. *Journal of Reading*, 13(1), 193-198.
- Ruddell, M. R. (2005). *Teaching content reading and writing*. (4th Ed.). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Sellars, G. B. (1987). *A comparison of the readability of selected high school social studies, science and literature textbooks* (Unpublished Doctoral Dissertation). The Florida State University, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir*. (UMI No: 8802570).
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taylor, W. L. (1953). Cloze procedure: A new tool for measuring readability. *Journalism Quarterly*, 30(1), 415-433.
- Taylor, W. L. (1956). Recent developments in the use of cloze procedure. *Journalism Quarterly*, 33(1), 42-48.
- Ulusoy, M. (2006). *Evaluation of textbook difficulty and adaptation strategies used in Turkish elementary schools* (Unpublished Doctoral Dissertation). The University of Illinois at Urbana-Champaign, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir*. (UMI No: 3243014).
- Ulusoy, M. (2009). Boşluk tamamlama testinin okuma düzeyini ve okunabilirliği ölçmede kullanılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 105-126.
- Ülper, H. (2010). *Okuma ve anlamlandırma becerilerinin kazandırılması*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Vacca, R. T., and Vacca, J. A. L. (2005). *Content area reading: Literacy and learning across the curriculum*. (8th Ed.). Boston, MA: Pearson Education.
- Wait, S. S. (1987). *Textbook readability and the predictive value of the dale-chall, comprehensive assesment program and cloze* (Unpublished Doctoral Dissertation).

The Florida State University, USA. *Gazi Üniversitesi Elektronik Tezler veri tabanından indirilmiştir. (UMI No: 8711748).*

Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2008). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

SUMMARY

Reading has always been in the most important position in human life from the past to the present and it has been used as the most effective way of accessing information. In the 'Information Age' that we are living, the way of gaining information and keeping pace with the increasingly changing nature of life is through reading as it was in the past. One is always face to face with the reading action in one's life and finds the opportunity of renovating and improving oneself in this way. However, the reading action has to be performed effectively in order to ensure such renovation and improvement. In this respect, the importance of individuals' reading skills comes into prominence. The Cloze Test Technique has been used for the assesment of the reading skill. As a result of the research carried out both abroad and in Turkey, it is found out that this technique can be used for measuring the level of the individuals' reading skill. The purpose of the study is to recognize the appropriate cloze test that can be used to determine the fifth graders' reading levels. In this study, the survey method was used in order to determine the students' reading levels. The sample of the study is consist of purposefully selected 365 5th grade students from 6 primary schools in the district of Yenimahalle in Ankara. In order to collect data, in 2010-2011 academic year, suitable expository texts were selected from 5th grade Turkish textbooks published by the ministry of national education, seperately every sixth, seventh, and every eighth word was deleted and a total of 50 spaces in the cloze tests were used. During the process of conducting tests, 60 minutes time periods was used in each classroom. In each classroom, every six, seventh and eight word deleted versions of cloze tests were distributed to the students by the researcher. Analysis of the data, students' reading levels analyzed using frequency and percentage. Results revealed that, on each of the

cloze tests, majority of the students were at frustrational and instructional levels. In lights of these findings, it is recommended that different cloze test versions can be used to determine 5th graders' reading levels and further studies can be conducted to see the validity and reliability of this technique on different groups.